

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prijevod financiran je uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) i kao takav ne obvezuje Sud. Za više informacija vidjeti detaljnu napomenu o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Pravično suđenje

Protjerivanje

Stvarni rizik od korištenja dokaza prikupljenih mučenjem trećih osoba u ponovljenom postupku protiv podnositelja zahtjeva: *protjerivanje bi predstavljalo kršenje*

Othman (Abu Qatada) protiv Ujedinjenog Kraljevstva - 8139/09

Presuda 17. siječnja 2012. [Četvrti odjel]

Činjenice - Podnositelj zahtjeva, jordanski državljani, stigao je u Ujedinjeno Kraljevstvo 1993.g. i bio mu je odobren azil. Isti se nalazio u pritvoru u razdoblju od 2002. do 2005. temeljem Zakona o anti-terorizmu, kriminalu i sigurnosti iz 2001. Nakon što je pušten na slobodu, državni tajnik uručio je podnositelju zahtjeva obavijest o namjeri deportacije. U međuvremenu, u 1999. i 2000. godini podnositelj zahtjeva je, u odsutnosti, bio osuđen za kazneno djelo urote radi sudjelovanja u bombaškim napadima i eksplozijama. Ključni dokaz protiv podnositelja zahtjeva u svakom od postupaka koji su doveli do tih osuda bile su inkriminirajuće izjave dva su-tuženika, koji su naknadno izjavili kako su bili podvrgnuti mučenju. Godine 2005. Vlade Ujedinjenog Kraljevstva i Jordana potpisale su Memorandum o razumijevanju (MOU), koji sadrži niz mjera o postupanju prilikom vraćanja osobe iz jedne države u drugu, a koje su mjere u skladu s međunarodnim standardima o ljudskim pravima. Memorandumom o razumijevanju je također predviđeno da svaka osoba koja bude vraćena ima pravo na brze i redovite posjete predstavnika nezavisnog tijela kojeg zajednički određuju Vlade zemalja potpisnica Memoranduma. Adaleh Centar za studije o ljudskim pravima kasnije je potpisao ugovor o nadzoru s Ujedinjenim Kraljevstvom u cilju ispunjenja svrhe Memoranduma. U predmetu podnositelja zahtjeva pitanja o bilo kakvom mogućem novom suđenju upućivana su jordanskoj Vladi koja je na njih odgovarala. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv odluke o deportaciji, ali su žalbeni navodi, u postupcima provedenim pred domaćim sudovima, ocijenjeni neosnovanima te je žalba u konačnici odbijena.

Pravo - Članak 3: Izvješća Ujedinjenih naroda i različitih nevladinih organizacija ukazuju da je mučenje u Jordanu i dalje "široko rasprostranjeno i uobičajeno" pa su stoga stranke utvrdile da bi bez jamstava jordanske Vlade podnositelj zahtjeva, koji je islamist visokog profila, bio izložen stvarnom riziku. S tim u svezi, Sud je utvrdio da je opća situacija u zemlji takva da uopće ne treba davati težinu jamstvima koja su dana. U većini slučajeva, Sud će prvo procijeniti kvalitetu danih jamstava (da li su poznata Sudu, da li su bila konkretna, da li su jamstva obvezivala državu koja ih daje na državnoj i lokalnoj razini i da li je njihova pouzdanost ispitana od strane domaćih sudova države koja izručuje osobu/države potpisnice ugovora), i, drugo, da li se danim jamstvima može vjerovati imajući u vidu praksu države primateljice (da li je država primateljica država potpisnica ugovora, da li je pružila učinkovitu zaštitu od

mučenja i zabranila ponašanja na koje se jamstva odnose, da li ima jake bilateralne odnose s državom koja izručuje i da li je ispoštovala slična jamstva u prošlosti, da li je podnositelj već ranije bio zlostavljan u državi primateljici, da li postoje odgovarajući mehanizmi koji su na snazi, koji u državi primateljici omogućavaju efektivno praćenje i nesmetan pristup podnositelju zahtjeva njegovim ili njezinim odvjetnicima).

U predmetu podnositelja zahtjeva, Vlade Ujedinjenog Kraljevstva i Jordana uložile su značajne napore radi pribave transparentnih i detaljnih jamstava kojima će se osigurati ispravno postupanje s podnositeljem zahtjeva po povratku u Jordan. Kao rezultat tih napora postignut je MOU koji je u pogledu regulacije i formalnosti predstavljao bolje rješenje od bilo kojih drugih jamstava koje je Sud u prošlosti imao prilike razmatrati. Nadalje, jamstva su dana u dobroj vjeri i odobrena su od strane najviših razina jordanske vlade, čiji su bilateralni odnosi s Ujedinjenim Kraljevstvom kroz povijest bili vrlo jaki. MOU je jasno odredio da će podnositelj zahtjeva biti deportiran u Jordan, gdje će biti pritvoren i ponovno će mu se suditi za kaznena djela za koja je osuđen u odsutnosti. Zbog profila podnositelja zahtjeva koji je označen kao rizičan, jordanske su vlasti morale osigurati da se s istim po izručenju postupi sukladno propisima, s obzirom da bi svako postupanje protivno propisima imalo ozbiljne posljedice ne samo po bilateralne odnose s Ujedinjenim Kraljevstvom, već bi došlo do međunarodnog incidenta. Konačno, u skladu s MOU-om, podnositelja zahtjeva redovito bi posjećivao predstavnik Adaleh centra, koji bi bio ovlašten provjeravati poštivanje danih jamstava. Posljedično, podnositeljev povratak u Jordan ne bi ga izložio stvarnom riziku zlostavljanja.

Zaključak: protjerivanje ne bi predstavljalo kršenje (jednoglasno).

Članak 5: Sud je potvrdio da se članak 5. primjenjuje u slučajevima protjerivanja i da bi država ugovornica povrijedila tu odredbu ako bi podnositelja zahtjeva izručila državi u kojoj bi on ili ona bili izloženi očitom kršenju prava zaštićenih prema tom članku. Međutim, u takvim slučajevima ipak se primjenjuje vrlo visok prag. Po jordanskom pravu, podnositelj zahtjeva morat će biti izveden pred sud u roku od pedeset dana od dana njegova pritvaranja, a što je prema mišljenju Suda razdoblje koje je daleko kraće od onog razdoblja pritvaranja koje bi predstavljalo grubo kršenje prava zajamčenih člankom 5.

Zaključak: protjerivanje ne bi predstavljalo kršenje (jednoglasno).

Članak 6: Podnositelj zahtjeva prigovorio je da bi, ako bi bio vraćen u Jordan, ponovno suđenje u njegovom postupku značilo očito uskraćivanje pravde, jer bi se, između ostalog, prihvaćali dokazi dobiveni mučenjem. Sud je primijetio da očito uskraćivanje pravde nadilazi puke nepravilnosti ili nedostatke zaštitnih mehanizama u sudskoj proceduri koji bi mogli rezultirati kršenjem članka 6. u slučaju da se dogode u samoj državi ugovornici. Ono što je potrebno je kršenje samog načela pravičnog suđenja koje bi bilo toliko bitno da bi predstavljalo ništavost ili uništenje same biti prava koje je zajamčeno tim člankom. S tim u vezi, Sud je konstatirao da bi prihvaćanje dokaza koji su dobiveni mučenjem značilo očitu proturječnost ne samo s člankom 6. Konvencije, nego i s osnovnim međunarodnim standardima pravičnog suđenja. Učinilo bi suđenje nemoralnim, nezakonitim i posve nepouzdanim u smislu ishoda. Stoga bi prihvaćanje dokaza dobivenih mučenjem predstavljalo očito uskraćivanje pravde. Inkriminirajuće izjave su u predmetu podnositelja zahtjeva dane od strane dva svjedoka, koji su bili izloženi premlaćivanju tabana koje je poznato pod nazivom *falaka*, a svrha kojeg mučenja je isključivo bila pribavljanje informacija. Sud je i ranije imao prilike razmatrati ovaj oblik zlostavljanja i nije oklijevao okarakterizirati ga kao mučenje. Nadalje, korištenje mučenja prilikom prikupljanja

dokaza je u Jordanu rasprostranjena pojava, a pravne garancije sadržane u jordanskom pravu imaju malu praktičnu vrijednost. Iako bi podnositelj imao pravo osporavati dopuštenost izjava koje su protiv njega dane i koje su dobivene mučenjem, naišao bi na znatne teškoće da to i učini s obzirom na protek vremena od tih događaja, a pred sudom koji je rutinski odbacivao takve prigovore. Nakon što je pružio konkretne i uvjerljive dokaze da su njegovi su-okrivljenici mučeni kako bi se prikupili dokazi protiv njega, te da bi se takvi dokazi najvjerojatnije koristili u ponovljenom sudskom postupku, podnositelj zahtjeva dokazao je stvarni rizik od očitog uskraćivanja pravde ako bi ga se deportiralo u Jordan.

Zaključak: protjerivanje bi predstavljala kršenje (jednoglasno).

Članak 41: Odštetni zahtjev nije postavljen.

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Europskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prijevod je financiran uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prijevod ne obvezuje Sud niti je isti odgovoran za njegovu kvalitetu. Prijevod se može preuzeti iz HUDOC baze podataka sudske prakse Europskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka s kojom ga je Sud podijelio. Prijevod se može umnožavati u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se navede puni naziv predmeta, zajedno s naznakom autorskih prava i referencom na Zakladu za ljudska prava. Ukoliko se bilo koji dio ovog prijevoda namjerava koristiti u komercijalne svrhe, molimo kontaktirajte publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.